

Estils

BERTA COLL
BARCELONA

Un excursionista camina per la muntanya i a mig camí s'atura en un llac. Agafa una pedra plana de terra i intenta fer-la botar damunt de l'aigua per veure quants saltirons fa abans d'enfonsar-se. Segurament ho heu provat alguna vegada. És un passatemps habitual. Ara bé, per a algunes persones no és només un esbargiment, sinó un esport competitiu, amb rècords mundials i molta disciplina. L'*stone skipping*, que en català es coneix com fer passerres, fer sopetes i llançar passanelles, és una activitat arrelada sobretot al Regne Unit, els Estats Units, el Japó, França, els Països Baixos i Suïssa.

"Quan tenia cinc anys, el meu pare em va ensenyar a fer passerres; sempre m'havia agradat, però fins fa set anys no vaig descobrir que n'existien competicions", diu el jove escocès Alex Lewis, que el 2016 va participar per primer cop al World Stone Skimming Championship i el 2017 va proclamar-se'n campió. Li va passar el mateix a Christina Bowen Bravery, la guanyadora femenina del campionat mundial del 2019. "De petita hi jugava amb el meu germà a la platja, però fins fa sis anys no vaig saber que era un esport competitiu", diu Bowen, que s'entrena al Districte dels Llacs d'Anglaterra, on viu amb la família.

Diferents versions

El 24 de setembre va celebrar-se el World Stone Skimming Championship 2023 a l'illa escocesa d'Easdale. Tot i que és una competició oberta a tothom, hi participen sobretot esportistes del Regne Unit que practiquen l'*stone skipping*. Als Estats Units ha calat més l'*stone skipping*, el mateix esport però amb lleugeres variacions. "La diferència principal és que en l'*stone skipping* es mesura la distància que recorre la pedra fins que s'enfonsa i en l'*stone skipping*, en canvi, el que importa és el nombre de salts que fa la pedra sobre l'aigua", explica Lewis. Al Japó, on també se celebren campionats regularment, practiquen una tercera versió de l'esport, el *mizu kiri*. "A les competicions japoneses hi ha jutges que, a més de comptar la distància i el nombre de salts de la pedra, també es fixen en la bellesa i l'elegància del llançament", diu Lewis.

Per aconseguir uns bons resultats, Lewis ha estudiat la ciència que s'amaga darrere els llançaments. "Vaig provar cinquanta pedres de mides diferents i vaig comparar el moviment de cadascuna amb gràfics i taules", explica. Segons el *Llibre Guinness*, el rècord oficial el té Dougie Isaacs, que el 2018 va tirar una pedra fins a 121,8 metres de distància. Pel que fa al nombre més gran de salts, el Guinness recau en Kurt Steiner, que el 2013, en una competició a Pennsilvània, va fer-ne 88. "Diversos esportistes han superat els 140 metres, però perquè compati per als Guinness cal que algú ho

GETTY

L'esport que practiques des de petit sense saber-ho

L'*stone skipping* té molta tradició al Regne Unit, als Estats Units i al Japó, on se'n fan campionats multitudinaris, i a Catalunya també té seguidors

hagi enregistrat, i no sempre passa", comenta Lewis.

Resulta difícil traçar els orígens d'aquest esport. "És una pràctica espontània, absolutament natural –explica Lewis–. Al llarg de la història totes les cultures han agafat una pedra i han intentat fer-la volar damunt l'aigua". Segons una llegenda urbana, va guanyar popularitat quan un rei britànic va introduir el llançament de monedes al riu Tàmesi. George Washington, el primer president dels Estats Units, és conegut per haver practicat aquesta pràctica assíduament. "A mitjans del segle passat el que era un joc a l'aire lliure va convertir-se en un esport", diu Lewis. La competició més important de la modalitat als Estats Units, el torneig de *stone skipping* de l'illa de Mackinac, se celebra des de fa cinquanta anys. Al Regne Unit, el

¿Com pots tirar una pedra perquè faci molts salts?

- Troba una bassa d'aigua. Pot ser un llac, un riu o el mar. Si pot ser, que l'aigua estigui calmada, sense gaires onades.
- Tria bé la pedra. Ha de ser plana i en un dels costats ha de tenir un petit ganxo, arrodonit o punxegut. Col·loca el dit índex al ganxo, així podràs fer giravoltar la pedra mentre la tires. Si no la fas girar, s'enfonsarà en pocs segons.
- Intenta que la pedra aterri plana, perquè així es mantindrà més temps damunt la superfície. Per als principiants, l'ideal és tirar la pedra amb un angle del 20%. Més val traça que força. No es tracta de tirar la pedra molt fort, sinó d'aconseguir que aterri plana i fent giravolts.
- Practica, practica i practica. Si hi dediques temps, milloraràs. A les competicions del Regne Unit, els guanyadors superen els 100 metres. Sembla molt, però tot és qüestió de pràctica.

World Stone Skimming Championship va ser creat el 1983 per Albert Baker. "El que més m'agrada d'aquest esport és que gairebé tothom el pot practicar –diu Bowen–. Als campionats hi ha gent de tota mena. Jo m'hi vaig posar amb 40 anys, després de tenir dos fills".

Afficionados catalans

A Catalunya no existeixen competicions d'aquest esport, però entre el 1996 i el 2017 l'arquitecte Toni Gironès va organitzar anualment llançaments de passanelles a Cadaqués. "Fa 200 o 300 anys, quan el paisatge del cap de Creus va transformar-se i van sorgir platges de pedres planes, els cadaquesencs van començar a jugar a aquest joc espontàniament, com un fet natural", diu Gironès, que ha estiuat al poble emporià des de petit. El 1995, poc després d'acabar la carrera d'arquitecte, se li va acudir que podia convertir aquell passatemps en un "acte col·lectiu, amb una dimensió comunitària". L'any següent va convocar la gent del poble al primer llançament de passanelles. "Van venir gent de Cadaqués, estiuants de segones residències, passavolants que van topar amb l'acte per sorpresa... La melodia de la diversitat humana, homes i dones d'aquí i d'allà, nens de quatre anys i senyors de noranta", diu l'arquitecte.

Per dur a terme el llançament de passanelles, Gironès muntava al mar una sèrie de boies i cordes que separaven la superfície de l'aigua en deu carrils individuals, cadascun de quatre metres. És a dir, sobre l'aigua quedava dibuixada una retícula de 40x40 metres. Durant unes quantes hores es dividia els participants en grups de deu, que tiraven pedres a la vegada, cadascú des d'un carril diferent. Però Gironès encara anava més enllà. Imaginàriament, superposava un pentagrama damunt la retícula. Com que a cada fila hi havia vuit boies, cadascuna equivalia a una nota musical. L'arquitecte anotava el resultat de cada llançament –si anava a la primera boia, era un do; a la segona, un re; i així successivament– i al final del dia tenia un registre sonor de tota l'activitat. Una banda sonora per a cada llançament de passanelles. El 2016 Gironès va proposar al compositor Francesc Llongueres de crear una *suite* simfònica que agrupés tots els registres sonors acumulats. La *Sinfonietta passanelles 20*, en què van participar diferents compositors vinculats al poble, va estrenar-se al Festival Internacional de Música de Cadaqués.

Cinc anys després, aprofitant que entre el 19 i el 22 d'octubre Cadaqués ha acollit la XII Trobada de Pedra Seca i Arquitectura Tradicional dels Territoris de Parla Catalana, Gironès ha tornat a muntar al mar boies i cordes perquè els visitants facin passanelles. Durant el cap de setmana també ha exposat una mostra d'imatges que repassen la història d'aquesta activitat centenària tan present a les costes emporiàneses. "No ho plantejarem com una competició, volem transmetre un missatge cooperatiu", conclou Gironès.